

Vääksyn Helluntaiseurakunta 25 vuotta 1981-2006

Koonnut Matti Vuorinen

Sisällys

- Helluntaiherätys maailmanlaajuisesti
- Helluntaiherätys Suomessa
- Helluntaiherätys Asikkalassa
- Asikkalan - Lammin Betania-seurakunta
- Myllykselä – Vähimaa - Kurhila
- Pätiälä - Iso-Äiniö - Pulkkila
- Kalkkisten Helluntaiseurakunta
- Vesivehmaan Helluntaiseurakunta
- Vääksyn Helluntaiseurakunta
  - Rukouspiiritoiminta
  - Vääksyn Helluntailähetys ry.
  - Seurakunta

Liitteitä

- Muistio Vääksyn Helluntaiseurakunnan perustamiskokouksesta
- Vääksyn Helluntaiseurakuntaa palvelleet työntekijät
- Vääksyn Helluntaiseurakunnan jäsenkehitys
- Vääksyn rukouspiiritoimintaa. Eila Laakson haastattelu Kevätsade-lehdessä
- Vääksyn rukouspiiri. ”Lahden Helluntaiseurakunta 70 vuotta” -julkaisu
- Kirjallisuusevankeliointi
- Heino Koskelainen muistelee
- Asikkalan-Lammin Betania-seurakunta
  - Kirjasta ”Palavan pensaan äärellä”, Lea Kärnä
  - Helmi Syrjänalusen kertomaa, Irja ja Lassi Laaksonen
  - Muistelmia Asikkala-Lammi -ajalta, Hannu Kettunen
- Kalkkisten Helluntaiseurakunta
  - Helluntaiseurakunta, osa Kalkkisten hengellistä elämää, Mikko Lehto
- Vesivehmaan Helluntaiseurakunta
  - Kirjasta ”Poika lähti maailmalle”, Vilho Hartonen
  - ”Vesivehmaan seudun kylien historia 2”: Helluntailiike
- Asikkalan helluntaiherätys ja evankelis-luterilainen kirkko, Matti Vuorinen

Helluntaiherätys maailman laajuisesti

Helluntaiherätys on maailmanlaajuinen hengellinen liike. Nykyisen tunnetun helluntaiherätyksen alkukohdaksi katsotaan yleisesti Los Angelesin herätys, joka alkoi vuonna 1906.

Vaikka jo ennen edellä mainittua herätystä oli myös Euroopassa havaittu samankaltaista hengellistä liikehdintää, yleisesti kuitenkin katsotaan helluntaiherätyksen rantautuneen Eurooppaan, lähinnä Norjaan ja Ruotsiin, vuoden 1906 loppupuolella.

Norjalainen metodistipastori **Thomas Ball Barratt** (1862-1940) oli herätyksen pioneeri Euroopassa, mutta etenkin pohjoismaissa. Hän toi helluntaisanoman Amerikasta Norjaan ja koko Eurooppaan.

Maailman laajuisesti Helluntaiherätykseen kuuluu nykyisin yli 250 miljoonaa ihmistä, Euroopassa noin 3 miljoonaa ja pohjoismaissa noin 355 000 ihmistä.

Helluntaiherätys Suomessa

T.B. Barratt toi helluntaisanoman myös Suomeen. Viestit suurista hengellisistä herätyksistä olivat kantautuneet tännekin, lähinnä Kotimaa-lehden välityksellä. Niinpä muutamien yksityisten ja lestadiolaisten uskovien ryhmän kutsusta T.B. Barratt saapui Helsinkiin syksyllä 1911.

Ensimmäinen kastejuhla helluntaiherätyksen toimesta pidettiin Lempäälässä vuonna 1912 ja ensimmäinen helluntaiseurakunta perustettiin Helsingissä vuonna 1915.

Nykyisin Suomessa on noin 240 suomenkielistä sekä noin 30 ruotsinkielistä helluntaiseurakuntaa, ja niissä on jäseniä yhteensä noin 50 000. Jäseninä seurakunnissa ovat uskovina kastetut ja uskon tiellä kilvoittelevat uskovat. Esimerkiksi uskovien kotien lapset tulevat seurakunnan jäseniksi vasta omakohtaisen uskonratkaisun ja kasteen jälkeen.

Helluntaiherätys Asikkalassa

Helluntaiherätys saavutti Asikkalan 1920-luvun alkupuolella. Silloin Asikkalankin monissa kylissä koettiin uuden hengellisen elämän viriämistä. Heti alussa ei kuitenkaan tätä uutta virvoittavaa hengen elämää yhdistetty mihinkään koko maata käsittävään liikehdintään. Usein vain yksilöuskovat kokivat Pyhän Hengen tuoman uudistuksen ja armolahjojen vaikutuksen.

Asikkalan - Lammin Betaniaseurakunta

Eino Manninen aloitti hengelliset kokoukset Evon metsäkoululla vuonna 1921. Hän piti tuolloin kokouksia myös Evon sekä Asikkalan kylillä mm. Adam Koskisen kodissa ja Vappulan mökissä.

Helmi Syrjänelunen kävi näihin aikoihin Evon pakarirakennuksessa toiminutta kiertokoulua.

Ensimmäiset Haapakosken kesäjuhlat pidettiin vuonna 1922. Juhlien yhteydessä oli myös kastejuhla. **Martta Haapakoski** muistelee päiväkirjassaan tapahtumaa seuraavasti: ”Elokuun 22. päivänä vuonna 1922 oli ensimmäinen kastetilaisuus, jossa Eino kastoi yhdeksän naista ja kaksi miestä. Kastetilaisuuden jälkeen oli ehtoolliskokous, ja siellä moni täyttyi Pyhällä Hengellä. Yleisö katseli kummissaan, ja osa poistui melua pitäen.”

Eino itse kertoi tuosta kokouksesta kirjeessään Eevalle:

”Niin kauan kuin siskot kokivat voimaa, pilkkaamaan tulleet miehet huutelivat ja nauroivat, mutta kun Jumala tarttui vankkaan ja juroon hämäläiseen, kastettuun veljeen, joka myös alkoi iloita Pyhässä Hengessä kiittäen Jeesusta pelastuksestaan, kaikki kaikkosivat, paitsi ne, jotka halusivat itse pelastua. Ulkona sain pelkääville ihmisille todistaa, että tämä oli sitä, mitä oli ennustettu profeetta Joelin kautta. Se oli juhlaa, jonkalaisessa en ollut ennen saanut olla, todistamassa Herran armoitusta meitä ja muita kohtaan!”

Ensimmäisiä kastettuja Vähäjärvenissä olivat ainakin Helmi Syrjänelusen äiti Alma Laine, Katri Vest, Lyyti Heinonen, Ida ja Alma Oksanen sekä heidän äitinsä Juottolan tati. Mahdollisesti myös Sylvi Hakamon äiti Selma Uotila ja Jere Haapakoski.

Sylvi Hakamo on kastettu vuonna 1931 Lahdessa hänen ollessaan silloin 16 vuotta vanha. Uskoon hän oli tullut vuonna 1929. Helmi Syrjänelunen on kastettu noin 18 vuoden ikäisenä eli ehkä vuonna 1932.

Vilho Hartonen ja Heikki Laajala pitivät kokouksia Iso-Evon koululla ja myös Asikkalan kylillä vuonna 1924.

Ensimmäiset kesäjuhlat Viitailan nuorisoseuran talolla olivat 12.-13.6.1926. Näillä juhlilla oli myös Vilho Hartonen puhujana. (Martta Haapakosken päiväkirjat)
Vuonna 1926 uskovien ryhmään kuului 18, näistä 2 kastamatonta ja 9 henkikastamatonta.

”Palavan pensaan äärellä.” Sivut 77-79. Ristin Voitto 1988 sekä Martta Haapakosken päiväkirjat

Fabian Paakkari vieraili Haapakoskella 24.7.1927. Syyskuussa samana vuonna Martta valitteli, kun näillä kylillä ei enää pidetä kokouksia.

Martan päiväkirjat kertovat: ”Viikon päivät täällä oli luonamme rakastettu veljemme Eino Manninen. Viimeisenä päivänä, joka oli keskiviikko 18.3.(tai 18. 4.) 1928, mursimme leipää. Tässä kokouksessa päätimme kokoontua kerran kuukaudessa kaikki yhteen, uskovat Kurhilasta, Viitailasta, Paakkolasta, Evolta ja näiltä saloilta. Kokoontumispaikaksi valittiin Martan koti eli Haapakosken talo, koska se oli keskivälillä. Meitä oli läsnä 22 kastettua uskovaa, jotka tahdoimme olla Jeesuksessa ja yhteydessä keskenämme.” Myöhemmin Martta taas kirjoittaa: ”On vuosi 1932. Kesäjuhlat meillä oli kesäkuun puolivälissä. Seurakunnassamme on 37 ja uskossa on useitakin, joita ei vielä ole kastettu. **Seurakuntamme nimi on Betaniaseurakunta Asikkala-Lammi.**”

Tätä tapahtumaa pidetään kaiketikin Asikkalan-Lammin Betaniaseurakunnan perustamisajankohtana.

Seurakunta jatkoi työtä ja kasvuansa vuosikymmenien ajan. Vuosina 1959-1960 Viitailan kylillä tekivät aktiivisesti evankeliumin työtä mm. **Helli Havumäki**, muurari **Väinö Vilkkö** ja kirvesmies **Teuvo Jokisalo**. Jonkin ajan kuluttua työhön tuli mukaan myös **Hannu Kettunen**, joka on toiminut sen jälkeen vuosikymmeniä lähetystyössä Thaimaassa.

Teuvo Jokisalo ja Väinö Vilkkö muistelevat: ” Teuvo Jokisalo vieraili näillä alueilla ensimmäisen kerran syksyllä 1959 O.V. Laitisen kanssa. Tilaisuudessa kerättiin uhri Keravan uutta rukoushuonetta varten. Keväällä 1960 Teuvo Jokisalo ja Väinö Vilkkö rakensivat saunan Haapakoskelle ja samalla pitivät kokouksia. Näihin kokouksiin Teuvo Jokisalo tuli polkupyörällä Keravalta asti. Vuonna 1960 Kailan rannassa oli 6 kasteella: Salmen Eeva (sittemmin Uotila) ja Väinö, Ojavan Kauno vaimoineen, Kahtolan Sylvi ja Martti Iso-Lotila.

Keväällä 1961 Jokisalo piti kokouksia Helli Havumäen kanssa. Samana kesänä lähetysaarnaja Antti Ropo lainasi Riihimäeltä telttaa, ja kesäiset telttajuhat pidettiin Viitailan seurojentalon pihassa kesällä 1961. Oman kokousteltan seurakunta osti vuonna 1962.”

Tähän aikaan evankelistat olivat kylläkin jo työsssänsä kokoaikaisia, mutta vakituista palkkaa ei heille maksettu, vaan elatus tuli ns. ”nyrkkipostina” tai ”kaarneet toivat”. Tämä tarkoitti käytännössä sitä, että uskovat antoivat maataloustuotteita ja pieniä rahasummia suoraan evankelistoille.

Myöhemmin Väinö ja Helmi Vilkkö asuivatkin noin vuoden ajan rakentamassaan mökissä Kämpjärven rannalla.

Seurakunnan työntekijöinä 1960-luvun loppupuolella toimi **Mikael Martiskainen** ja 1970-luvun loppupuolella sekä 1980-luvun alkupuolella **Martti Malila**.

Myllykselä – Vähimaa - Kurhila

Helvi Mäenpää tuli uskoon vuonna 1939, mutta hän muistaa tapahtumia jo aikaisemmalta ajalta, koska hän kulki kokouksissa mukana uskovan äitinsä, Vilhelmiina Riukan kanssa. Helvi muistaa, että kokouksia pidettiin Myllykselässä evankelistojen Eeva Mäntysaaren, Saimi Makkosen ja Maija Kaakkurivaaran toimesta jo vuosina 1928-1929. Tilaisuuksia pidettiin kodeissa, kunnes paikallinen rovasti kielsi ihmisiä luovuttamasta kotejansa kokousten pitoa varten..

Iso-Äiniön seurojentalolla ja työväentalolla pidettiin kesäjuhlia ainakin 1930-luvun alussa.

Vähimaassa sijaitseva Helmi ja Väinö Sipilän koti ”**Haara-Sipilä**” oli hengellisen toiminnan keskuspaikka jo 1920-1930 -luvuilla. Haara-Sipilässä majoittuivat ja pitivät kokouksia monet puhujat. Sinne tultiin kokouksiin myös Myllykselästä, Vähä-Äiniöltä, Pulkkilasta ja Kurhilasta.

Myöhemmin Erkki Kiuru haastatteli Olavi Virtaa ja Jouko Varista, jotka kertoivat, ”että Vähimaan, Kurhilan ja Hillilän alueella oli vain muutamia vanhempia uskovaisia 1960-luvulla. Nuorten toiminta käynnistyi, kun Oiva Virta tuli uskoon Lahdessa Reunan palstalla järjestetyssä telttakokouksessa kesällä 1968. Oivan rohkean esiintymisen ja kutsumisen myötä nuoria alkoi tulla mukaan nuorten iltoihin Virran kotiin Vähimaahan. Syksyn 1968 aikana alkoi herätys, ja se kosketti monia nuoria. Maaseudulla oli uskovia nuoria harvassa, ja nyt Vähimaan tapahtumat kokosivat myös näitä nuoria mukaan.

Työtä tuettiin aktiivisesti Lahden Helluntiseurakunnasta. Alussa Matti Vuorinen vieraili usein Vähimaassa koti- ja telttakokouksissa. Matin jälkeen työhön tuli Jouko Varis yhdessä muiden lahtelaisten nuorten kanssa. Vuonna 1969 tulivat evankelistat Markku Nahkuri ja Ahti Hatava työhön aktiivisesti mukaan Lahden kannattamina. Markku ja Ahti asuivat osan aikaa Iso-Äiniöllä vuokraamassaan omakotitalossa tehden työtä Asikkalassa sekä lähipaikkakunnilla. Vuonna 1971 Markku siirtyi takaisin Ruotsiin ja Ahti muutti perheineen Australiaan.

Nuorten määrä lisääntyi herätyksen myötä. Lauantai-iltaisina nuorten illoissa saattoi olla jopa 50 nuorta koolla. Tilaisuuksissa kuultiin nuorten todistuksia ja sanan opetusta. Illat päättyivät aina yhteiseen rukoukseen. Näissä illoissa monet tulivat uskoon, täytyivät Pyhällä Hengellä ja saivat voimaa ja rohkeutta uskon tielle. Nuoria tuli iltoihin Padasjoelta Maakeskestä ja Vesijaolta, Lammilta, Asikkalasta Vähimaan lisäksi Viitailasta, Vääksystä ja Kalkkisista.

Loppuiko Vähimaan herätys? Aktiivinen nuorten kokoontuminen Vähimaassa hiljeni 1970-luvulla. Nuoret muuttivat opiskelemaan toisille paikkakunnille. Osa avioitui ja muutti perheineen työpaikkakunnalleen. Mutta lähes kaikki ovat vieläkin uskossa ja palvelevat monin tavoin omissa seurakunnissaan. Vaikka toiminta Vähimaassa päättyi, se kantaa siunauksin vielä tänäänkin muilla paikkakunnilla.”

Kurhila

Jo vuonna 1928 mainitaan **Vilho Hartosen** pitäneen kokouksia myös Kurhilassa ja samana vuonna kerrotaan Kurhilan uskovien olleen mukana, kun Paakkolan Haapakoskella päätettiin alueen eri kylien uskovien yhteisistä kokoontumisista kerran kuukaudessa.

Seppä **Vilho Hammar** Kurhilan kylästä tuli uskoon vuosina 1930-1931. Näinä vuosina pidettiin myös kesäjuhlat Kurhilan nuorisoseurantalolla puhujana Eino Manninen. Näiden kesäjuhlien yhteydessä kastettiin Vesijärvenissä myös seppä Hammar, muistelevat Helvi Mäenpää (o.s. Riukka) sekä Pentti Sipilä. Hammar toimi Asikkalan-Lammin Betaniaseurakunnan vanhimpana ja oli hyvin arvostettu henkilö.

Hammar oli Asikkalan huoltolautakunnan puheenjohtajana 1940- ja 1950-luvuilla. Kaikissa yhteyksissä, olkootpa ne sitten hengelliseen elämään tai tavallisiin arkisiin asioihin liittyviä toimintoja, aina mainitaan, että seppä Vilho Hammar oli erittäin pidetty ja arvostettu mies.

Kurhilan-Hillilän kyläkirjassa ”Nuijamäeltä Myötämäelle” (Cummerus 1997) Liisa Tiirikka kirjoittaa: ”Tunnettu henkilö oli Asikkalan Helluntaiseurakunnan johtaja, Kurhilan ja Hillilän rajamailla asuva seppä Vilho Hammar. Hän hoiti monenlaista leiviskää niin ajallisessa kuin hengellisessä tehtävässä. Muistan vierailleen hänen luonaan, kun hän oli jo hyvin sairas. Hän odotti omien sanojensa mukaan iäisyyskutsua taivaan kotiin. Hän siunasi nuoren matkajaan tietä kulkemaan rohkeasti eteenpäin. Se oli viimeinen tapaaminen hänen kanssaan.”

Pätiälä – Iso-Äiniö - Pulkkila

Pulkkilassa asuva **Hilkka Putula** tuli uskoon jo 5-vuotiaana tyttönä. Uskovien kasteella Hilkka kävi Lahdessa 1960-luvulla ja liittyi samalla Lahden Helluntaiseurakuntaan. Hilkka Putula muistaa helluntaiherätyksen toimintaa aina 1920- ja 1930-luvuilta alkaen: ”Kävin paljon kokouksissa. Muistan hyvin kokousmatkat Impi Lehtisen ja hänen äitinsä Miina Lehtisen kanssa. Kansaa oli paljon kokouksissa, jotka päättyivät aina polvirukoukseen.”

Kokousmatkoja tehtiin myös kauemmaksi. Vähimaassa sijaitseva Haara-Sipilä oli usein kokousten pitopaikka. Sinne tuli uskovia yhteen laajalta alueelta. Matkat tehtiin joko kävellen tai polkupyörillä.

Pätiälässä ja Iso-Äiniöllä Hilkka muistaa vierailleen jo 1930- ja 1940-luvuilla mm. **Eino Mannisen, Maija Kaakkurivaaran, Kerttu Siikalan, Aino Laaksosen sekä Vilho Hammarin** Kurhilan kylästä.

Erikoisena hengellisen virvoituksen aikana Hilikka muistaa myös 1950-luvun lopun ja 1960-luvun, jolloin **Hellä Thorwall, Elli Kari ja Eila Laakso** pitivät paljon hengellisiä kokouksia Pulkkilassa ja lähikylissä.

Hilikan mieleen on jäänyt erikoisesti se antaumus ja uhrautuvaisuus, millä evankelista-sisaret tekivät työtään. Usein he auttoivat päivät talojen arkiaskareissa ja iltaisin pitivät kokouksia.

Pulkkilassa asuvien **Rauskin sisarusten** kodista tuli 1950-luvulta eteenpäin uskovien kokoontumispaikka. Joka viikko kokoonnuttiin yhdessä rukoilemaan. Myöhemmin tämä sama talo tuli testamentin kautta Vääksyn Helluntaiseurakunnan omistukseen. **Ritva ja Pekka Kaijankoski** lastensa kanssa asuivat siinä 1980-luvun alussa, kun Vääksyn Helluntaitemppeleitä rakennettiin. Myöhemmin Kaijankosket siirtyivät Raahen, mistä Raahen Helluntaiseurakunta lähetti heidät lähetystyöhön Papua-Uudelle-Guinealle.

Helluntaiherätys Kalkkisissa

Helluntaisanoma tuli Kalkkisiin tai tarkemmin sanottuna Asikkalan ja Sysmän rajamaille kevättalvella 1933. Näille seuduille saapui kaksi nuorta evankelistaa, tuolloin vasta seitsemäntoistavuotias **Aino Laaksonen** ja **Vieno Järvinen**, joka oli hiukan vanhempi.

Ensimmäiset kastejuhlat järjestettiin Kalkkisissa kesällä 1937. Kastajana toimi **Urho Lähde**.

Syksyllä 1938 oli kutsuttu **Kalle Rantanen** raamattu- ja herätysviikkoa pitämään. Tämän viikon aikana kypsä ajatus perustaa helluntaiseurakunta Kalkkisten kylälle. Seurakunta perustettiin ja se sai nimekseen Kalkkisten Helluntaiseurakunta. Perustamishetkellä siihen liittyi 12 jäsentä

Ehkä vilkkainta helluntaiherätyksen toiminta-aikaa Kalkkisissa olivatkin sodanjälkeiset vuodet ja 50-luvun alkupuolisko. Noihin aikoihin oli seurakunnassa joitakin vuosia oma osa-aikainen työntekijäkin. **Parhaimmillaan seurakuntaan kuului lähes neljäkymmentä jäsentä**. Seurakunta toimi ahkerasti ja järjesti paljon kokouksia mm. Nuoramoisissa, Karilanmaalla, Nikkaroisissa ja Heinolan suunnalla Lauhjoella, Vaippilaisissa ja Pääsinniellä.

Voimakasta hengellistä liikehdintää koettiin 1930- ja 1940-luvuilla myös Kalkkisten Suivan kulmalla. Maanviljelijä Toivo Sipilä luovutti talonsa kaikille matkasaarnaajille kokousten pitoa varten. Myös monet helluntaisaarnaajat vierailivat siellä. Talo oli myös Matti Vuorisen äidin, Elsan, syntymäkoti.

Helluntaiseurakuntaan Suivan kulmalta liittyi myöhemmin Sipilän suvusta Elsa Sipilä (myöhemmin Vuorinen), Lyyli Sipilä, Mirjam Sipilä ja Aune Sipilä sekä Peltosen suvusta Aune ja Eino Peltonen. Sipilän suvusta on myöhemmin tullut helluntaiseurakunnan jäsenyyteen useita kymmeniä henkilöitä, ja heistä monet ovat myös palvelleet evankeliumin työssä niin kotimaassa kuin lähetyskentilläkin.

Helluntaiherätys Vesivehmaalla

Ensimmäisiä tietoja Helluntaiherätyksen tulosta Vesivehmaalle löytyy jo 1920-luvulta. Tuolloin Maakeskessä asuva opettaja **Kerttu Siikala** järjesti Vesivehmaalle hengellisiä tilaisuuksia. Samoin aikoihin myös **Vilho Hartonen** vieraili kokousmatkoilla Vesivehmaalla. Kerrotaan, että näihin aikoihin Roobert Korpelan kodissa pidetyissä tilaisuuksissa oli niin paljon ihmisiä, että osan piti kuunnella saarnaa pihamaalla avattujen ikkunoiden kautta. Tältä ajalta Vilho Hartonen kertoo mielenkiintoisen tapahtuman kirjassaan ”Poika lähti maailmalle”, sivut 214-216, Ristin Voitto 1972. (Liite)

Vesivehmaan ensimmäinen Helluntaiseurakunta perustettiin 1920-1930 -lukujen taitteessa. Itsenäisenä seurakuntana tämä seurakunta toimi muutamia vuosia.

Uusi hengellinen liikehdintä alkoi Vesivehmaalla sotien jälkeen. Tilaisuuksia pidettiin nuorisoseuran talolla ja kodeissa. Mm. Kyöstilä, Rehtilä ja Lyyli Pietilän koti olivat tuttuja kokoontumispaikkoja. Rintamamiesten palattua sodasta järjestettiin suuri tilaisuus Vesivehmaan nuorisoseurantalolla, jossa lauloi myös oma kuoro Elsa Rehtilän johdolla.

Ensimmäisten uskoontulleiden joukossa olivat mm. Liisa Kyöstilä, Raakel Rantala ja Niilo Vuorela, joka toimi myös vuosia kokoaikaisena sananjulistajana Hämeessä sekä Pohjanmaalla. **Eeva ja Jouko Heinikainen** tulivat uskoon vuonna 1945 Kerttu Siikalan pitämässä kokouksessa Lyyli Pietilän kodissa. Heinikaiset siirtyivät evankeliumin työhön Imatralle vuonna 1950 ja myöhemmin lähetystyöhön Thaimaahan.

Vesivehmaalle perustettiin uudelleen Helluntaiseurakunta vuonna 1947, joka kantoi nimeä **Vesivehmaan Beetel-seurakunta**. Seurakunnan yhtenä vanhimpana oli mm. suutari **Salomon Järvinen**. Jäseniä tässä seurakunnassa oli noin 25. Muutaman vuoden kuluttua seurakunta kuitenkin sulautui Lahden Helluntaiseurakunnan rukouspiiriksi.

Näinä sodanjälkeisinä vuosina Vesivehmaalla vierailivat myös Eino Manninen, Lauri Hokkanen sekä Eino Vesa. Mannisen kerrotaan yöpyneen useimmiten Rehtilässä ja Hokkasen Järvisillä.

Helluntaiherätys Vääksyssä

Rukouspiiritoiminta

Ensimmäisten helluntaijulistajien **Fabian Paakkarin ja Väinö Saukkosen** kerrotaan vierailleen Vääksyssä jo vuonna 1929. Samana vuonna Vääksyssä on pidetty ensimmäiset kesäjuhlat, joiden yhteydessä oli myös kastejuhla Vesijärven rannassa. Kastettavien joukossa olivat ainakin Sandra Malmberg Vähimaasta ja Impi Lehtinen Pätiälästä.

Vuonna 1930 pidettiin Vääksyn meijerin juhlasalissa kesäjuhlat. Juhlilla lauloi Lahden Helluntaiseurakunnan kitarakuoro ja puhujina olivat **Eino Järvilahti (tai Järvilehto) ja Vilho Hartonen**.

Muita tuon ajan Vääksyssä vierailleita julistajia olivat mm. **Vernerin Tuominen, Maija Kaakkurivaara ja Kerttu Siikala**. Vierailut ajoittuvat samoihin aikoihin, kun Vesivehmaan Helluntaiseurakunta on perustettu.

Mainittakoon tässä yhteydessä myös, että vuonna 1930 on pidetty ensimmäiset Maakesken kesäjuhlat, joiden yhteydessä oli kastejuhla, jossa kastettiin 8 uskovaa. Samojen juhlien aikana perustettiin myös Maakesken helluntaiseurakunta, joka nykyisin tunnetaan nimellä Padasjoen Helluntaiseurakunta.

Työ Vääksyssä vilkastui, kun **Kyllikki Hannukkala** muutti asumaan Vääksyyn työskennellen Asikkalan kunnanvirastossa vuosina 1944 -1945. Tilaisuuksia pidettiin erityisesti Vääksyn meijerin yläkerrassa. Tuon ajan julistajia olivat mm. **Lauri Hokkanen, Naimi Ahvenainen, Matti Ojala sekä Eeva (o.s. Rehtilä) ja Jouko Heinikainen**. . Kyllikki Hannukkalan päiväkirjoista käy ilmi, että näihin aikoihin Vääksyssä oli vain muutama helluntaiuskova. Heitä olivat **Aino ja Einari Hellgvist sekä Maria Järnvall**. Pienissä kotirukoushetkissä on ollut mukana myös mm. **Eila Järriinen** (nykyinen Kiuru) ja **Saara Aaltonen** (myöhemmin Kaivola). **Helga Kelokari** tuli uskoon vuonna 1946. Hänen kertomansa mukaan Vääksyn Kalmarinrannassa pidettiin kastejuhla kesällä 1947. Kastajana toimi **Jukka Rokka**, ja kastettavien joukossa oli mm ”Pennasen mamma”.

Kyllikki Hannukkalan mukaan Vääksyn Meijerin salissa pidettiin kesäjuhlat 22.7.1945. Puhujina olivat **Naimi Ahvenainen ja Matti Ojala**. Samana vuonna Vääksyssä vierailivat vielä **Esteri Pekkonen ja Vilho Virta**. Seuraavana vuonna eli 1946 vierailivat **Lauri Hokkanen ja Eino Vesa sekä vuonna 1951 Niilo Heimonen**. Myös **Veikko Tynkkynen** kierteli Lahdesta käsin pitämässä kokouksia Asikkalan eri kylissä.

Uutta tulta työ sai, kun Vääksyyn muutti vuonna 1957 kolme uskovaa: **Elli Koskelainen ja hänen poikansa Matti Koskelainen sekä Eila Laakso**. Vähän myöhemmin evankelistat **Hellä Thorwall ja Elli Kari** aloittivat paikkakunnan uskovien kanssa kokoustoiminnan

Vääksystä käsin myös Pulkkilassa, Salonsaarella ja Vähä-Äiniöllä. Näihin aikoihin myös **Saimi Juutilainen** oli jonkin aikaa työssä mukana.

Vääksyssä uskovien kokoontumispaikaksi muodostui **Koskelaisten koti Anianpellossa**. Siellä pidettiin mm. aina yhteiset ehtoolliskokoukset. Talon omisti aikaisemmin hyvin kielteisesti Jumalaan suhtautuva henkilö. Elli Koskelainen olikin laittanut Jumalan edessä merkiksi sen, että jos talon silloinen omistaja antaa pitää hengellisen kokouksen kodissaan, niin Elli ostaa talon. Ehdostaan hän ei ollut kuitenkaan puhunut omistajalle mitään. Kokous järjestyi, ja talosta tuli Koskelaisten koti ja uskovien kokoontumispaikka.

Työ kantoi hedelmää, ja niinpä työ Vääksyssä vakiintui yhä enemmän 1960-luvun alussa. Puhujia tuli usein myös Lahdesta, mm. **Martti Tynkkynen, Emil Laitinen, Olavi Kokkonen sekä Kerttu ja Uno Ulmanen**.

Hellä Thorwall muutti pois Vääksystä vuonna 1970. Samana vuonna **Anselmi Rusi** perheineen muutti Turusta Vääksyyn. Työtä jatkettiin Anselmi Rusin johdolla ja samalla alettiin rukoilla uutta työntekijää.. Rukouspiiri koki selvänä Jumalan johdatuksena vuonna 1973 **Asta ja Jouko Saukkosen** lupautumisen Vääksyn rukouspiiriin työntekijöiksi. Työ vahvistui paikkakunnalle muuttaneiden uskovien sekä uskoontulleiden vaikutuksesta. Muualta muuttaneista mainittakoon lisäksi mm. **Pirjo ja Rauno Jaatinen sekä Hanna ja Timo Puustelli**. Vääksyssä oli itsenäinen työ, mutta noin 60 uskovan ryhmä kuului rukouspiiriin Lahden Helluntaiseurakuntaan.

Vääksyn Helluntailähetys ry.

Voidakseen hoitaa rukouspiirin monet lakisäätteiset asiat kuten palkanmaksut ja osakehuoneiston tai muun kiinteän omaisuuden omistamisen, uskovien ryhmän tuli perustaa virallinen rekisteröity yhdistys. Tätä taustaa vasten perustettiin **Vääksyn Helluntailähetys ry**. Perustamiskokous pidettiin Eila ja Heino Koskelaisen kodissa **28.10.1973**. Puheenjohtajana toimi **Olavi Kokkonen**. Perustamisasiakirjan allekirjoittivat **Anselmi Rusi, Heino Koskelainen ja Jouko Saukkonen**.

Perustettuun yhdistykseen liittyi 25 jäsentä, joista elossa ovat vielä **Kaarina Hanskala, Helga Kelokari, Eila ja Heino Koskelainen, Helvi Mäenpää, Jalo Nummelin, Kirsti Peltonen, Hilikka Putula, Esteri ja Anselmi Rusi sekä Asta Hartikainen** (entinen Saukkonen).

Yhdistyksen ensimmäisen hallituksen muodostivat **Anselmi Rusi, Heino Koskelainen, Jalo Nummelin** sekä varajäsenenä **Eila Laakso ja Elma Seppälä**.

Vääksyn Helluntailähetys ry:n perustaminen oli selvä askel itsenäiseen, vakiintuneeseen toimintaan sekä oman paikallisen, itsenäisen seurakunnan perustamiseen. Yhdistyksen nimissä vuokrattiinkin jo vuonna 1974 valtatie 4:n varrelta vakituiseen toimintaan sopivat tilat rukoushuoneeksi eli kokoontumistiloiksi.

Vääksyn Helluntaiseurakunta

Yhteistyö Lahden Helluntaiseurakuntaan kuuluvien Vääksyn rukouspiirin, Maakesken (Padasjoen) rukouspiirin ja Kuhmoisten rukouspiirin sekä Asikkalan Helluntaiseurakunnan ja Kalkkisten Helluntaiseurakunnan kesken rupesi voimakkaammin vahvistumaan 1970-luvulla. Niinpä edellä mainittujen yhteisöjen kesken pidettiin ensimmäinen virallinen yhteistyöneuvottelu 2.12.1975. Tämän neuvottelun tuloksena päätettiin kehittää ja vahvistaa yhteistyötä. **Vilho Mäkelän** tultua vuonna 1977 Vääksyn rukouspiirin työntekijäksi alueen uskovien yhteistyö muuttui yhä tiiviimmäksi myös käytännön tasolla.

Kun vuonna 1980 talvella Vääksyn rukouspiiri neuvotteli **Matti Vuorisen** tulosta Vääksyn rukouspiirin työntekijäksi, samalla edellä mainittujen seurakuntien ja rukouspiirien kesken sovittiin, että työt ja vastuut yhdistettäisiin ja Matti Vuorisesta tulisi kaikkien näiden alueiden yhteinen työntekijä. Niinpä 16.3.1980 pidettiin Vääksyn ala-asteen juhlasalissa Vääksyn Helluntailähetys ry:n virallinen vuosikokous, jossa tehtiin päätös, että kaikki edellä mainittujen seurakuntien ja rukouspiirien jäsenet liittyvät ensin Vääksyn Helluntailähetys ry:hyn ja myöhemmin perustettavaan Vääksyn Helluntaiseurakuntaan. Matti Vuorinen toimi tämän kokouksen puheenjohtajana.

Vääksyn Helluntaiseurakunta perustettiin 18.1.1981 Vääksyn ylä-asteen juhlasalissa pidetyssä kokouksessa. Juhlassa puhuivat Olavi Kokkonen ja Martti Tynkkynen. Olavi Kokkonen suoritti yhdessä Lahden Helluntaiseurakunnan vanhinten kanssa Vääksyn Helluntaiseurakunnan vanhinten siunaamisen tehtäviinsä. Vanhimmiksi siunattiin Vilho Mäkelä, Uuno Rakkolainen, Anselmi Rusi, Heikki Uotila, Eero Tapaninen, Urpo Ojala, Ilpo Kivinen, Rauno Jaatinen ja Matti Vuorinen.

Seurakuntaan liittyi kaikkiaan noin 190 jäsentä, mutta pian perustamiskokouksen jälkeen jäsenmäärä nousi 231 jäseneen.

Seurakunta 1980-luvulla

Seurakunta eli 1980-luvulla voimakasta kasvun aikaa. Ihmisiä tuli uskoon ja myös muualta muutti runsaasti uskovia Vääksyyn. Uusi helluntaitemppele valmistui vuonna 1982. Seurakunnan jäsenmäärä oli suurimmillaan vuonna 1988, jolloin jäsenmäärä oli 279. Padasjoen Helluntaiseurakunta järjestäytyi 4.6.1989. Tähän uuteen itsenäiseen seurakuntaan siirtyi Vääksyn Helluntaiseurakunnasta 75 jäsentä.

Samanaikaisesti lähetystyö voimistui. Seurakunta lähetti omat lähettinsä, **Maija ja Jarmo Hynnisen** Espanjaan. Lisäksi seurakunta oli tukemassa **Eija ja Pekka Toivaisen** sekä **Kirsi ja Juha Lehdon** lähetysaktiomatkoja.

Lapsi- ja nuorisotyötä vahvistettiin myös voimakkaasti. Lasten työ oli suurimmillaan vuonna 1983. Silloin lapsia oli pyhäkouluissa ja kerhoissa yhteensä 250, joista 125 Vääksyssä.

Seurakunta 1990-luvulla

Uusi vuosikymmenluku on ollut seurakunnan kannalta tasaista seurakunnallista työtä ja toimintaa. Erikoispiirteenä voitaneen mainita voimakas Venäjällä Karjalan alueella avautunut ja vahvistunut työ.

Seurakunta 2000-luvulla ja tänään

Seurakunta on jatkanut evankelioimis- ja opetustoimintaansa vahvasti uusien haasteiden edessä. Toiminnan parantamiseksi seurakunta on hankkinut myös vahvan osuuden **Koivuranta-nimisestä leirialueesta**, minne on voitu keskittää kaikenikäisten toimintaa lasten leireistä eläkeväen päiväjuhliin.

Lähetystyö on edelleen hyvin voimakasta. Maija ja Jarmo Hynninen työskentelevät Ecuadorissa, Kirsi ja Juha Lehto Afrikassa. Työ Venäjän Karjalassa jatkuu Esteri ja Anselmi Rusin johdolla.

Tänään seurakunnan pastorina toimii **Eero Virtanen yhdessä puolisonsa Tertun kanssa**. Seurakunnan vanhimpia ovat **Anselmi Rusi, Rauno Jaatinen, Mikko Lehto, Reijo Heikkilä, Lassi Laaksonen ja Hannu Tapaninen**.

Vuoden 2006 alussa seurakunnan jäsenmäärä oli noin 160.

Liitteitä

**Muistio Vääksyn Helluntaiseurakunnan perustamiskokouksesta
Vääksyn yläasteen juhlasalissa sunnuntaina 18.1.1981 kello 11.00**

1. Perustettava seurakunta on Jumalan Sanaan pohjautuva uskovien yhteisö. Apt. 2:37-47.
2. Seurakunta käyttää nimeä Vääksyn Helluntaiseurakunta.
3. Seurakuntaa hallitaan ja johdetaan Jumalan Sanan, hengellisten virkojen ja armolahjojen kautta. 1. Kr. 12:4-31. Ef. 4:11-16.
4. Keskinäinen yhteys pyritään säilyttämään sisäisen Jumalan Pyhän Hengen vaikutuksen kautta. Ef. 4:1-6.
5. Seurakunnan perustajajäsenet koostuvat seuraavasti:
  - Lahden Helluntaiseurakuntaan kuuluvia jäseniä Asikkalassa, Padasjoella ja Kuhmoisissa yhteensä noin 150 jäsentä
  - Kalkkisten Helluntaiseurakunnan jäseniä noin 20 jäsentä
  - Asikkalan Helluntaiseurakunnan jäseniä noin 20 jäsentä
  - Yhteensä noin 190 jäsentä
6. Perustamisjuhlassa saarnasivat opettaja Olavi Kokkonen ja saarnaaja Martti Tynkkynen. Lahden Helluntaiseurakunnan vanhimmat asettivat uuden seurakunnan vanhimmat virkaansa käten päällepanemisen kautta. Uudet vanhimmat ovat: Matti Vuorinen, Vilho Mäkelä, Anselmi Rusi, Uno Rakkolainen, Heikki Uotila, Urpo Ojala, Eero Tapaninen, Rauno Jaatinen ja Ilpo Kivinen.
7. Juhlan yhteydessä vietettiin Herran ehtoollinen.

Vääksyssä 18. päivänä tammikuuta 1981

Matti Vuorinen

Vääksyn Helluntaiseurakuntaa palvelleet työntekijät

Seurakunnan pastorit

Saukkonen Jouko ja Asta	1973 - 1977
Mäkelä Vilho ja Ritva	1977 - 1979
Vuorinen Matti ja Sirkka-Liisa	1980 - 1986
Lehto Aulis ja Liisa	1986 – 1989
Vuorinen Matti ja Sirkka-Liisa	1989 – 1995
Lehtomäki Esko ja Anneli	1996 – 1999
Virtanen Eero ja Terttu	1999 –

Seurakunnan evankelioimistyössä

Kajankoski Pekka ja Ritva
 Teräväinen Lempi
 Kuisma Erkki (Matti Vuorisen sijaisena n. 2 kk vuonna 1985)

Seurakunnan lähetystyöntekijät

Hynninen Jarmo ja Maija
 Toivainen Pekka ja Eija
 Lehto Juha ja Kirsi

Seurakunnan nuorisotyöntekijät

Hautakangas Pekka
 Toivainen Pekka
 Lehto Juha
 Niemi Kari

Seurakunnan työntekijät

Asikkalan Betania-seurakunnassa

Martiskainen Mikael
 Malila Martti ja Maija

Seurakunnan työntekijät Padasjoella

Hynninen Maija ja Jarmo 1981 –
 Rossi Antti ja Outi
 Elomaa Terttu

Seurakunnan työntekijät Kuhmoisissa

Mäkinen Markku ja Marita
 Pohjoisvirta Martti ja Ritva

Vääksyn Helluntaiseurakunnan jäsenkehitys

Perustetun seurakunnan jäsenistö koostui seuraavasti:

• Vääksy	113 jäsentä
• Padasjoki	61 ”
• Paakkola	24 ”
• Kuhmoinen	15 ”
• Kalkkinen	13 ”
• Muualla asuvia	5 ”
<hr/>	
Yhteensä	231 jäsentä

Vääksyn Helluntaiseurakunnan jäsenkehitys

- 1975 60 jäsentä
- 1979 82 ”
- 1980 211 ” (tässä mukana jo kaikki työyhteydessä olevat)
- 1982 237 ”
- 1984 257 ”
- 1986 269 ”
- 1987 272 ”
- 1988 279 ”
- 1.6.1989 perustettiin Padasjoen Helluntaiseurakunta, ja siihen siirtyi Vääksestä 75 jäsentä.
- 1.1.2006 seurakunnan jäsenmäärä oli noin 160

VÄÄKSYN RUKOUSPIIRIN TOIMINNASTA

Lahden Helluntaiseurakunnan Kevätsade-lehti

Eila Laakson haastattelu

Helluntaisanoman tuojien Vernerin Tuomisen, Maija Kaakkurivaaran ja Väinö Saukkosen julistaessa kolmikymmenluvulla Jumalan Sanaa Asikkalassa, se alkoi vähitellen itää. Sotien jälkeen alkoi Kyllikki Hannukkala kutsua puhujia evankelioimistilaisuuksiin. Myös Veikko Tynkkynen kierteli itsenäisesti Asikkalassa pitämässä kokouksia.

Uutta tuulta työ sai, kun paikkakunnalle muutti v. 1957 kolme uskova: Elli ja Matti Koskelainen sekä Eila Laakso. Vähän myöhemmin evankelistat Hellä Thorwall ja Elli Kari alkoivat paikkakunnan uskovaisten kanssa pitää kokouksia varsinkin Salonsaarella, Pulkkilassa ja Vähä-Äiniöllä. Myös Saimi Juutilainen toimi jonkin aikaa Hellä Thorwallin työtoverina.

Ihmisiä tuli uskoon, ja niin kuusikymmenluvun alussa alkoivat säännölliset kokoontumiset Jumalan Sanan ääreen. Ne tapahtuivat pääasiassa kodeissa. Usein olivat täällä puhujina Martti Tynkkynen, Emil Laitinen, Olavi Kokkonen sekä Kerttu ja Uno Ulmanen. Anianpellossa, Vääksyssä ja Pulkkilassa aloitettiin myös pyhäkoulutyö. Vanhainkodissa on pidetty kokouksia vuodesta -58 lähtien. Vuoden -65 aikana aloitettiin käydä laulamassa sairaalassa ja baareissa, ja näitä työmuotoja on jatkettu edelleenkin.

Hellä Thorwallin lähdettyä vuonna -70 Vääksystä rukouspiiriläiset alkoivat rukoilla uutta työntekijää. Jouko Saukkonen tuli elokuussa -73 pitämään telttakokouksia, ja tällöin hänelle esitettiin kutsu tulla rukouspiirin työntekijäksi. Lokakuusta -73 hän on toiminut saarnaajana Vääksyssä. Näin työ vilkastui, ja paikkakunnalle muuttaneista ja täällä uskoon tulleista koostuu nykyisin noin 60:n aktiivisesti toimivan uskovien ryhmä.

Vääksy

”Lahden Helluntaiseurakunta 70 vuotta” -julkaisu

Vääksyynkin on helluntaisanoma kantautunut jo melko varhain. Aivan ensimmäisistä julistajista ei ole tarkkaa tietoa, mutta jo vuonna 1929 Fabian Paakkari ja Väinö Saukkonen pitivät kokouksia eri puolilla Asikkalaa. Saman vuoden kesällä oli Vääksyssä kastetilaisuus Vesijärven rannassa. Väinö Saukkonen toimi kastajana. Tuossa tilaisuudessa kastettiin ainakin Sandra Malmberg Vähimaasta ja Impi Lehtinen Pätiälästä.

Kesäkuussa 1930 pidettiin Vääksyssä kesäjuhlat. Näillä juhlilla lauloi Lahden seurakunnan kitarakuoro. Puhujina olivat Eino Järvilahti ja Vilho Hartonen, joka silloin oli seurakunnan saarnaajana. Kokouspaikkana oli meijerin juhlasali, joka täyttyi kuulijoista. Noihin aikoihin Vääksyssä toimivat myös evankelistat Maija Kaakkurivaara ja Kerttu Siikala. Työ oli kuitenkin sattumanvaraista 1950-luvun puoliväliin saakka. Silloin Veikko Tynkkynen Lahdesta alkoi pitää kokouksia. Kun Koskelaisen perhekunta muutti Artjärveltä Vääksyyn 1957, hengellinen toiminta sai pysyvän tukikohdan heidän kodistaan. Samana vuonna muutti sisar Eila Laakso paikkakunnalle, ja hänen kodissaan saivat asunnon evankelistasisaret Elli Kari ja Hellä Thorwall, jotka tunsivat Vääksyn työkentäkseen. Myöhemmin Hellä Thorwall sai työtoverikseen Saimi Juutilaisen.

Työtä tehtiin ja tuloksiakin nähtiin. Kasvavaa uskovaisten joukkoa voitiin ruveta nimittämään Vääksyn rukouspiiriksi. Hellä Thorwall toimi paikkakunnalla noin 13 vuotta.

Vuonna 1970 muutti Anselmi Rusi perheineen Turusta Vääksyyn. Hän sulautui heti työhön mukaan ja sai sekä Herralta että ihmisiltä valtuudet toimia lauman paimenena. Rusi uurasti oman maallisen toimensa ohella Vääksyn uskovien kanssa Jumalan valtakunnan asialla.

Vuoden 1973 lokakuussa rukouspiirin työntekijäksi saatiin Jouko Saukkonen. Silloin rukouspiirissä oli noin 50 uskovaa. Työhön kuuluivat rukouskokoukset, uskovien kokoukset, evankelioimiskokoukset ja nuorten illat. Pyhäkouluja oli kaksi. Rukouspiirin toiminta-alueita Vääksyn lisäksi ovat olleet Vesivehmaa, Urajärvi, Mustjärvi, Keltaniemi, Särkijärvi, Riihilahti, Pulkkila, Vähä-Äiniö, Iso-Äiniö, Pätiälä, Vähimaa, Kurhila ja Hillilä. Suureksi avuksi työssä on ollut Martti Malila Vesivehmaalta. Vuonna 1975 hän irrottautui päätoimiseksi sananjulistajaksi. Monet Lahden helluntaiseurakunnan veljet ovat käyneet avustamassa rukouspiiriä. Heistä voidaan mainita Martti Tynkkynen, Vilho Mäkelä ja Olavi Kokkonen.

Vääksyn helluntailähetys ry. perustettiin 8.10.1973. Vuonna 1974 vuokrattiin eräästä liiketalosta kokoontumistila.

Kun Vääksyn itsenäinen helluntaiseurakunta perustettiin 18.1.1981, siihen liittyivät Kuhmoisten ja Padasjoen uskovat sekä myös Kalkkisten seurakunta. Näin jäseniä tuli noin 200. Ensimmäisenä saarnaajana toimi Matti Vuorinen. Nykyinen rukoushuone vihittiin käyttöön maaliskuussa 1982.

Kirjallisuusevankeliointi

Matti Vuorinen

Hengellisten kirjojen ja lehtien levittäminen on aina liittynyt hyvin oleellisesti evankelioimistyöhön. Evankelistat ovat kulkeneet painetun sanan kanssa kodista kotiin, ja kokousten yhteydessä on yleensä aina ollut saatavilla myös hengellistä kirjallisuutta.

Yksi tunnetuimpia sodanjälkeisen ajan ”kirjaevankelistoja” Asikkalassa ja lähiseuduilla on ollut Impi Lehtinen Pätiälästä. Usein eri puolilla pitäjää pidetyillä juhlilla todettiin, ”että nyt juhlat voivat alkaa, kun Impi saapui paikalle kirjalaukku polkupyörän tarakalla”.

Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana Terttu Helli (ent. Elomaa) on jatkanut voimakkaasti ”Impin perinnettä” Padasjoella ja myös suuressa osassa Asikkalaa.

Joululehtien myynti on ollut yksi suurimmista painetun sanan levittämismuodoista. Kun 1980-luvulla Asikkalan, Padasjoen ja Kuhmoisten uskovat levittivät yhdessä joululehtiä, myytävien lehtien määrä saattoi nousta jopa 2500-3000 kappaleeseen vuodessa. Vieläkin joululehtiä ovat käyneet säännöllisesti myymässä ovelta ovelle mm. Hellevi ja Aimo Valo Kuhmoisissa, Terttu ja Pekka Helli Padasjoella ja Asikkalassa sekä Kati Aalto ja Kaarina Hanskala Asikkalassa. Jo pois menneistä uskollisista joululehtien myyjistä Asikkalassa mainittakoon Reino Lehto ja Rafael Jaatinen.

Vääksyn Helluntaiseurakunnan historian aikana on toteutettu ainakin 2-3 kertaa evankelioivan Hyvä Sanoma-lehden jakelu jokaiseen kotiin. Tämän lisäksi seurakunta on palkannut lyhytaikaiseen koti- ja kirjallisuustyöhön **ainakin Pekka Kaijankosken, Lempi Teräväisen sekä Riitta-Liisa ja Veikko Härmänmaan.**

Kun Vääksyn helluntaitemppeliä rakennettiin vuosina 1981-1982, niin pitäjän metsänomistajat lahjoittivat puita rakennushankkeeseen. Kiitollisuuden osoituksena seurakunta tilasi jokaiselle lahjoittajalle **Hyvä Sanoma**-lehden vuosikerran. Johtuneeko tästä, että vieläkin Asikkalan alueelle tulee tilauksina enemmän kyseistä lehteä kuin yleensä muualle.

Seurakunnan kirjanmyyntipiste rukoushuoneella on ollut kirjallisuustyön keskipiste. Anselmi ja Esteri Rusi vastasivat tästä työstä parinkymmenen vuoden ajan. Hyvinä avustajina ovat toimineet mm. Maire Havukainen, Hely Hannukkala, Eila Kiuru ja Satu Bröijer. Nykyisin kirjapisteestä vastaavat Susanna ja Ensio Sipilä avustajineen.

Heino Koskelainen muistelee

Matti Vuorinen

Helluntaiseurakuntien työtä on kautta aikojen tehty niin sanottujen maallikkotyöntekijöiden voimin. Uskovat ovat oman toimensa ohessa toimineet sanoman eteenpäinviejinä ympäristössään. Asikkalan kodalla voidaan mainita myös kaksi tällaista "maallikkosaarnaajaa" 1960-luvulta alkaen aina näihin päiviin asti. He ovat putkiasentajat Heino Koskelainen ja Hemmo Ilvonen. Etenkin Heino tunnetaan "jokaisessa talossa ja torpassa" kauan Asikkalassa asuneena. Jokainen talo, missä "Henu" on ollut näiden vuosikymmenien aikana töissä, on samalla ollut hänen "saarnatuolinsa".

Heino Koskelainen muistelee tässä niitä aikoja, kun he yhdessä Hemmon kanssa töitä tekivät ja evankeliumin sanomaa levittivät.

"Suopellossa oli vanha pariskunta, joka tuli uskoon ihmeellisellä tavalla. Vanha mies oli nähnyt unta, että tuli puhujia, joiden hampaissa oli sanoja tai kirjaimia, joista muodostui saarna. Samaan aikaan Jumala johdatti uskovat käymään juuri tuossa kodissa, ja talossa asuva pariskunta oli heti valmis luovuttamaan elämänsä Jumalalle."

"Kalkkisissa pidettiin kokouksia niissä kodeissa, joissa oli samalla meidän työmaamme. Tällaisia paikkoja olivat mm. Kellomäki, Pekka Sipilä ja Risto Rapala. Kalkkisten uskovat, Lehdot ja Kiurut olivat kokouksissa mukana. Puhujana oli mm. Martti Tynkkynen Lahdesta."

"Pulkkilan lossi oli hyvä "katiska" tehdä lentolehtistyötä. Kun lossi oli täynnä ja lähti liikkeelle, niin Hemmo hyppäsi autosta ulos evankelioivia lentolehtisiä kädessään. Kaikista autoista avattiin ikkunoita, ja käsiä ojentui vastaanottamaan lehtisiä. Noihin aikoihin oli lossille useiden satojen metrienkin mittaisia autojonoja. Hemmo kulki usein seisovan autojonon vierellä ja jakoi ihmisille evankeliumin sanomaa. Hemmo hoiti aina työmatkat ja evankelioimismatkat samoilla bensoilla."

Hemmo Ilvonen antautui myöhemmin kokoaikaiseksi evankeliumin työntekijäksi. Nykyisin hän asuu Ivalossa. Heino Koskelainen asuu edelleen Vääksyssä.

Asikkalan-Lammin Betaniaseurakunta

**Kirjasta ”Palavan pensaän äärellä” sivut 77-79. Ristin Voitto 1988.
Lea Kärnä: ”Eino I Mannisen elämäkerta”**

Keväällä 1987 kirkkauteen siirtynyt Martta Haapakoski luovutti pari vuotta sitten käyttööni päiväkirjansa lämpimin saatesanoin. Martta muisteli:

”Viime talvena oli eräs uskovainen metsänhoitaja pitänyt Jumalan johtamana kokouksia Evon metsäkoululla ja Evon kylissä. Hän alkoi pitää niitä sitten tännepäin olevissa taloissa ja torpissa. Vappulan torppaan menin minäkin ja ajattelin, että tottapahan pitää esitelmän jostakin hyödyllisestä metsänkasvatuksesta tai maanviljelyksestä tai on kotikasvatusyhdistyksen puhujia. Kerkesimme äitipuoleni ja siskoni kanssa ennen puhujaa. Odotimme mielenkiinnolla, ja hetken kuluttua tulikin reellä nuori mies, enkä osannut kuvitella häntä puhujaksi, vaan odotin, että kaipa tulee, kun on niitä opiston herroja. Tuo mies ei nimittäin siltä vaikuttanut.”

Martta kuitenkin pettyi, kun kyseinen mies jakoi Helluntailauluja, ja oli siis ”lahkolainen”! Mutta laulut olivat koskettavia, ja mies puhui Jeesuksesta, syntisten Vapahtajasta, pelastuksesta ja Pyhän Hengen kasteesta.

”Vähitellen kaikki tuntui hyvin ihmeelliseltä. Hänen olemuksessaan oli jotain enemmän, kuin mikä on tästä maailmasta, ja hän puhui suurella varmuudella ja mukana eläen. Rukoukseen mentäessä puhuja polvistui ja enin osa kuulijoista, vaikka ei heissä ollutkaan pelastettuja. Minäkin polvistuin ja rukoilin, että Jumala varjelisi vaarasta ja johtaisi tuon puhujankin oikeaan. Puhuja vielä kätteli meidät kaikki ovella.”

Kokoukset jatkuivat keväällä, ja eräs kokous oli täysin yllättävä. Tilaisuus pidettiin Adam Koskisen, Martan sedän, talossa.

”Saarnan aikana Jumalan Henki vaikutti voimakkaasti ja kansaa kaatui maahan, toiset itkien syntejään, toiset iloiten pelastuksestaan. Joku iso mies pelästyi ja hyppäsi ulos ikkunasta, kun ei ovesta päässyt; väkeä oli lattialla ja joka paikassa. Minä istuin kuitenkin paikallani rauhallisena ja kotiin tultuani ajattelin Jumalan siellä olleen. Sana vaikutti voimallisesti minussa ja tulin ikään kuin salaa vedetyksi Jeesuksen luokse.”

Elokuun 22. päivänä vuonna 1922 oli ensimmäinen kastetilaisuus, jossa Eino kastoi yhdeksän naista ja kaksi miestä. Kastetilaisuuden jälkeen oli ehtoolliskokous, ja siellä moni täyttyi Pyhällä Hengellä. Yleisö katseli kummissaan, ja osa poistui melua pitäen.

Eino itse kertoi tuosta kokouksesta kirjeessään Eevalle:

”Niin kauan kuin siskot kokivat voimaa, pilkkaamaan tulleet miehet huutelivat ja nauroivat, mutta kun Jumala tarttui vankkaan ja juroon hämäläiseen, kastettuun veljeen, joka myös alkoi iloita Pyhässä Hengessä, kiittäen Jeesusta pelastuksestaan, niin kaikki kaikkosivat, paitsi ne, jotka halusivat itse pelastua. Ulkona sain pelkääville ihmisille todistaa, että tämä oli sitä, mitä oli ennustettu profeetta Joelin kautta. Se oli juhlaa, jonkalaisessa en ollut ennen saanut olla, todistamassa Herran armoitöistä meitä ja muita kohtaan!”

Kun Evon työkomennus päättyi, Eino kertoi usealle saarnaajaystävälleen ja evankelistalle syntyneen lauman ruokkimisen tarpeesta. Näin alkanut herätys jatkui muiden muassa Vilho Hartosen julistuksen kautta, kunnes syntyi paikallisseurakunta.

Helmi Syrjäneluksen kertomaa

Irja ja Lassi Laaksonen

Eino Manninen aloitti 1921 hengelliset kokoukset Evolta käsin. Helmi Syrjänelunen oli tuolloin kiertokoulussa Evon pakarirakennuksessa.

Vilho Hartonen ja Heikki Laajala pitivät kokouksia Iso-Evon koululla ja taloissa vuonna 1924. Ensimmäisiä kastettuja Vähäjärvässä oli ainakin Helmi Syrjäneluksen äiti Alma Laine, Katri Vest, Lyyti Heinonen, Ida ja Alma Oksanen sekä heidän äitinsä Juottolan täti. Mahdollisesti myös Sylvi Hakamon äiti Selma Uotila oli kasteella.

Helmi Syrjänelunen oli Haapakoskella noin 18 vuoden ikäisestä alkaen mukana enemmän, eli vuodesta 1932, ja noihin aikoihin hän kävi myös kasteella.

Alkuvuosina Vilho Hartonen oli näillä seuduilla enemmän kokouksia pitämässä kuin Eino Manninen.

Maija Kaakkurivaara ja Saimi Makkonen pitivät Evolla taloissa kokouksia. Lisäksi oli Ester Pekonen, jonka mies oli Lumialan kaupanhoitaja. Hän oli omaa sukua Lahtinen. (Esteri oli saarnaaja Antero Lahtisen sisar. Tunnetut laulajat Ella ja Sara Lahtinen ovat taas Antero Lahtisen pojan tyttäriä.) Sitten Esteri muutti Kanadaan ja avioitui siellä John (Jani) Mäkelän kanssa. Esteri kuoli Kanadassa vuonna 2005. Muita evankelistoja olivat Liida Myyrä, Elina Käppi ja Siiri Masalin sekä Edit Niemi, joka sitten avioitui Arvo Linnamäen kanssa. Kerttu Karlsson vieraili 1960-luvulla.

Johtava vanhimmistoveli Santeri Kivinen suunnitteli Vilho Hartoselle taloa Viitailan suunnalle. Kurhilassa asuva seppä Vilho Hammar oli hyvin kunnioitettu ja pidetty henkilö. Hän puhui silmät kyynelissä. Vanhimmistoveljiä oli mm. Sakari Kannus, Einari Seesvaara, Heikki Uotila, Leevi Perttula ja Väinö Haapakoski. Nämä kaikki olivat myös puhuvaisia.

Sylvi Hakamo kertoi tullessaan uskoon 1929 Hartosen kokouksessa. Hartonen vieraili viimeisen kerran seurakunnan keskuudessa vuonna 1971.

Sylvi Hakamo johti 1940-luvun puolenvälin jälkeen nuorisokuoroa, jossa lauloi hänen lisäksi muita Uotilan tyttäriä. Mm. vuonna 1949 olivat nuorisopäivät Uotilassa, ja siellä Irja Haapakoski (nyk. Korhonen) tuli uskoon. Aiemmin oli jo Haapakoskella pidetty nuorisopäiviä. Haapakosken joessa kastettiin paljon uskovia 1950-luvulla, ja Vestin sukukirjan mukaan se oli nimetty ”**Pyhäksi virraksi.**”

Muita seurakunnassa vierailleita työntekijöitä olivat Arvid Böhm, Helmi Nurminen, Helvi Uusitalo, Sisko Nykänen, Siiri Gröhn, Elli Kari, Anneli Kurki, Hellä Thorwall, Helka Lammi,

Hellin Havumäki, Aune Naskali, Naimi Ahvenainen, Alice Tuominen, Meeri Vöntönen, Hiikka Vöntönen, Aune Laaksonen ja Ida Pehkonen.

Vierailijoiden joukossa oli myös laulaja Samuli Siren. Yläneellä vierailivat myös Akseli Kosonen, Eino Närhi, Onni Kuikka ja pojat, Alpo Renko ja Vilho Järvinen. Martti Tynkkynen, Emil Laitinen sekä Veikko ja Jouko Piho kävivät Lahdesta. Puhujavieraita olivat myös Arvo Venäläinen, Arvo Natri sekä Antti ja Risto Ropo. Mikael Martiskainen oli työntekijänä ja Martti Malila.

Kesäisin pidettiin kylissä telttakokouksia etenkin 1960- ja 1970-luvuilla, mutta myös vielä 1980-luvulla, kun Asikkalan Helluntaiseurakunta oli liittynyt Vääksyn Helluntaiseurakuntaan.

Ensimmäiset Haapakosken kesäjuhlat pidettiin vuonna 1922. Juhlien yhteydessä oli myös kastejuhla. ”Elokuun 22. päivänä vuonna 1922 oli ensimmäinen kastetilaisuus, jossa Eino kastoi yhdeksän naista ja kaksi miestä. Kastetilaisuuden jälkeen oli ehtoolliskokous, ja siellä moni täyttyi Pyhällä Hengellä. Yleisö katseli kummissaan, ja osa poistui melua pitäen.” Lainaus Martta Haapakosken päiväkirjoista.

Muisteloita Asikkalan ja Lammin alueelta

Hannu Kettunen

Tulin uskoon Ruotsissa vuonna 1959 ja palasin Suomeen vuoden 1961 loppukesästä. Arvo Venäläinen pyysi työhön Hämeenlinnan Saalem-seurakuntaan evankelistaksi ja auttamaan nuorisotyössä. Myös Teuvo Jokisalo pyysi minua mukaansa Asikkalan ja Lammin seuduille, joissa hän oli jo aiemmin pitänyt kokouksia. Hän halusi toverin, ja saatoin myös auttaa musiikkipuolella säestelemällä laulut haitarilla. Arvo antoi tähän suostumuksensa, ja niinpä sitten syksyllä 1961 lähdin Teuvon kanssa pitämään kokouksia noille kylille, ja siitä alkoi minun evankelistan polkuni.

Kokoukset olivat pääsääntöisesti kodeissa, ja tuolloin vielä niihin tuli ihmisiä kohtalaisesti. Vaikka hengellinen maaperä noilla seuduilla oli kovaa, kuten muuallakin Hämeessä, niin mieleen on kuitenkin jäänyt uskovien sitkeä mukanaolo, uskollinen osallistuminen työhön ja kokousten järjestämiseen.

Tuolta ajalta on muutamia tapahtumia, jotka ovat jääneet muistiin erityisesti.

Eräs sisar majoitti meidät kotinsa kamariin. Oli jo talvi ja kova pakkanen. Tuo huone oli ollut lämmittämättä pitkän ajan. Tuona päivänä sisar oli kuitenkin lämmittänyt sitä, ja kun kokouksen jälkeen menimme sinne, niin se tuntui kohtuullisen lämpimältä. Laitoimme yöasut päälle ja menimme nukkumaan. Huoneen seinät, lattia sekä petivaatteet hohkivat kuitenkin kovaa kylmyyttä, ja niin nousimme ylös ja lisäsimme vaateet. Jonkin ajan kuluttua olimme jälleen jalkeilla ja lisäsimme vaatteita päällemme. Näin tapahtui muutaman kerran ja lopulta, kun aamu koitti, nukuimme kaikki mukana olevat vaatteet päällä peittojen alla.

Ennen Thaimaahan lähtöäni kävin vielä pitämässä jonkin kokouksen. Erään perheen isä, jolla oli muistaakseni kaksi aikuista poika, valitteli, että pojat ovat kyllä kunnon poikia, mutta ovat saamattomia vaimon otossa. Otin pojat puhutteluun ja sanoin, että lähdän nyt Thaimaahan, ja kun tulen takaisin sieltä, niin muistakaa, että olette siihen mennessä avioituneet. Pojat kuuntelivat osin vakavina, osin huvittuneina. Kun sitten tulin Suomeen lomalle neljän vuoden jälkeen ja tapasin poikien isän, hän kertoi tyytyväisenä, että pojat olivat ottaneet kehotuksestani vaarin ja ovat nyt naimisissa.

Teuvolla oli Trabant-merkkinen henkilöauto, jolla liikuimme. Kerran ajoimme kapeaa metsätietä, jossa oli aurauksen jäljiltä korkeat lumivallit tien molemmin puolin. Erään mäennyppylän takaa huristi vastaan toinen auto, ja havaitsimme toisemme vasta, kun olimme aivan lähellä. Kolari näytti varmalta. Teuvo tempaisi rattia oikealle, ja auto nousi kuin näkymättömän käden heittämänä lumivallin yli. Tien reunassa oli suuria kiviä, mutta juuri tuolla kohdalla oli kivien välissä aukko, johon auto sitten tyssäsi, ja selvisimme tilanteesta pelkällä säikähdyksellä. Kertasimme jälkeensä tapahtumien kulkua monta kertaa ja totesimme, että kysymyksessä oli ilmeinen Jumalan tilanteeseen puuttuminen tavalla, jota emme voineet selittää.

Aika, jonka Teuvon kanssa pidin kokouksia noilla kylillä, jäi tuolloin melko lyhyeksi, kun vuoden 1962 alkupuolella lähdin Larsmoon opiskelemaan kieliä ja valmistumaan lähetystyöhön. Sen jälkeen kävin vielä joissakin kokouksissa vuosien varrella, kun olin lomalla Thaimaasta.

Tuo lyhyt aika oli kuitenkin itselleni tärkeää ottaessani ensiaskeleita evankeliumin julistajan polulla Suomessa. Näin jälkeensä tulee ihan nostalginen olo ajatellessani noiden tupakokousten tunnelmaa, joka lienee taakse jäänyttä elämää ja toimintaa tämän päivän evankelioimisessa.

Kalkkisten helluntaiseurakunnan historiaa

Helluntaiseurakunta osana Kalkkisten kylän hengellistä elämää

Mikko Lehto

Kalkkisten kylän hengellisessä elämässä on vuosien varrella melko voimakkaasti vaikuttanut myös helluntaiherätys. Kylässä on toiminut oma helluntaiseurakuntakin. Tuon seurakunnan toimintaa muistelee seurakunnan perustajajäsen Reino Lehto seuraavasti:

”Helluntaisanoma tuli Kalkkisiin tai tarkemmin sanottuna Asikkalan ja Sysmän rajamaille jo yli 65 vuotta sitten. Kevättalvella 1933 näille seuduille saapui kaksi nuorta evankelistaa, Aino Laaksonen, tuolloin vasta seitsemäntoistavuotias, ja Vieno Järvinen, hiukan vanhempi. He alkoivat pitää kokouksia paikkakunnalla. Eräänä iltana kokous oli järjestetty aivan meidän naapuriimme. Äitini Silinda halusi mennä sinne ja tahtoi minut mukaansa. Muistan hyvin sen pimeän talvi-illan. Tuo ensimmäinen kosketus

helluntai liikkeen toimintaan on jäänyt lähtemättömästi mieleeni. Ne taivaasta kertovat laulut, joita siellä laulettiin ja nuorten vakuuttavat ja vaikuttavat puheenvuorot syöpyivät ajatuksiini ja muistiini koko elämän ajaksi. Olin silloin kolmetoistavuotias.”

Tästä alkoi uusi hengellinen herätys paikkakunnalla. Koko Lehdon nelihenkinen perhe monien muiden tavoin tuli toiminnan piiriin.

Helluntaiherätyksessä on raamatullinen kaste ymmärretty aina hengellisen heräämisen kokeneitten asiaksi. Niinpä myös täällä Kalkkisissa uskon tulleet, helluntaiherätyksen toimintaan osallistuvat tahtoivat kastattaa itsensä. Ensimmäiset kastejuhlat järjestettiin sitten kesällä –37, jonka Reino Lehto muistaa hyvin:

”Tämä olikin merkkitapaus, sillä olihan se ensimmäinen kastetilaisuus Kalkkisten kylällä. Tilaisuus oli järjestetty lisakkilan rantaan, aivan lossin kupeeseen. Ei ole varmaan ollut koskaan aikaisemmin eikä ehkä sen jälkeenkään niin paljoa kansaa lossin rannassa. Meitä oli 11 uskovaa, jotka tahdoimme Jeesuksen opetuksen mukaisesti tämän askeleen ottaa. Kastajana toimi Urho Lähde. Hänen jyrkän kastesaarnansa jälkeen sai ensimmäisenä meidän koko perheemme, neljä henkilöä, astua veteen hänen jäljessään.”

Seuraavana vuonna oli jälleen kastejuhla, jossa kaksi uskovaa kastettiin, mutta ne juhlat pidettiin Hanjärven rannassa, jossa sitten seuraavina vuosina useat kastejuhlat vietettiin.

Näin herätys jatkui. Reino Lehto muistelee:

”Kesäisin oli kesäjuhlat, jotka pidettiin ensin meidän navetan vintillä Haapakosken esimerkkiä noudattaen. Sitten sotavuosina ja sen jälkeenkin ne pidettiin meidän pihaladossa, joka siihen aikaan oli valmistunut. Syksyisin järjestettiin herätys- ja raamattuviikkoja mm. Kalkkisten nuorisoseurantalolla. Näissä tilaisuuksissa vieraili usein puhujia eri paikkakunnilta.”

Tuolloin uskovien joukko ei ollut vielä järjestäytynyt omaksi seurakunnakseen, mutta pian sekin ajatus alkoi itää toiminnassa mukana olevien mielissä. Näitä vaiheita Reino Lehto muistelee näin:

”Syksyllä –38 oli sitten kutsuttu Kalle Rantanen raamattu- ja herätysviikkoa pitämään. Hänen johdolla tutkimme erityisesti seurakunta-asiaa, niin kuin se raamatussa on kirjoitettu ja opetettu.

Tämän viikon aikana kypsyi ajatus perustaa Helluntaiseurakunta Kalkkisten kylälle. Seurakunta perustettiin, ja se sai nimekseen Kalkkisten Helluntaiseurakunta. Perustamishetkellä siihen liittyi 12 jäsentä, kuusi sisarta ja kuusi veljeä. Näistä perustajajäsenistä elossa olen enää minä. Seurakunnan vanhimmiksi valittiin isäni Urho Lehto ja enoni Matti Ojala.”

Ehkä vilkkainta Helluntaiherätyksen toiminta-aikaa Kalkkisissa olikin juuri sodanjälkeiset vuodet ja 50-luvun alkupuolisko. Noihin aikoihin oli seurakunnassa joitakin vuosia oma osa-aikainen työntekijäkin. Parhaimmillaan seurakuntaan kuului lähes neljäkymmentä jäsentä. Seurakunta toimi ahkerasti ja järjesti paljon kokouksia mm. Nuoramoisissa, Karilanmaalla, Nikkaroisissa sekä Heinolan suunnalla Lauhjoella, Vaippilaisissa ja Pääsinniemellä.

Runsas nuorten joukko polkupyörien kanssa kitaroineen ja laukkuineen oli usein toistuva näky paikkakuntamme maanteillä. Ehkä jo sen näkeminen antoi joillekin ajattelemisen aihetta ja osaltaan oli puhumassa ihmisille evankeliumin eteenpäinmenemisestä.

Kalkkisten seurakunnan kohtaloksi muodostui sitten 60-70 -luvulla muuttoliikkeen voimistuminen. Monet seurakuntaan kuuluneet jäsenet muuttivat työn ja koulutuksen perässä muille paikkakunnille. Seurakunnan jäsenmäärä väheni. Toisaalta kulkumahdollisuudet paranivat, ja yhteydenpito lähipaikkakunnille helpottui. Niinpä sitten vuoden 1981 alusta seurakunta yhdistyi Paakkolan suunnalla vaikuttaneen Asikkalan Helluntaiseurakunnan ja Vääksyssä toimineen Lahden Helluntaiseurakunnan rukouspiirin kanssa uudeksi Vääksyn Helluntaiseurakunnaksi.

Vesivehmaan helluntaiseurakunnan historiaa

Kirjasta ”Poika lähti maailmalle” sivut 214-216. Ristin Voitto 1972.
Vilho Hartonen

Ettäkö väärää oppia?

Asikkalan Vesivehmaalla kävi kansa ahkerasti kokouksissa. Erään kokouksen päättyessä tiedustelin, olisiko kuulijoiden joukossa joku sellainen, joka haluaisi pelastua. Silloin nousi eräs nuori tyttö, purskahti haikeaan itkuun ja pyysi, että hänen puolestaan rukoiltaisiin. Hän kaipasi saada rauhan sydämeensä ja tehdä selvän ratkaisun Jumalan puolelle.

Tuskin tyttö oli saanut asiansa itkultaan esitetyksi, kun eräs paikalla oleva emäntä huusi: - Eihän se ole vielä edes rippikoulua käynyt! Siihen minä vastasin rauhallisesti: - Kyllä sitä voi tulla uskoon ja pelastua, vaikka ei olisi käynytäkään rippikoulua. Jeesus voi pelastaa nuoren jo paljon ennen säädetty rippikouluikä.

Pyysin tyttöä tulemaan lähelle, ja polvistuimme siihen kaikkien nähden, kuten tapanani oli. Rukoilin tytön puolesta, näytin hänelle Raamatusta Jeesuksen antamia lupauksia, ja hetken kuluttua tyttö tyyntyi ja alkoi hymyillä. Silloin äskeinen emäntä heitti esille uuden huomautuksen: - Kun nämä eivät hyväksy lapsikastetta.

Olin jo lopettanut kokouksen, kun emäntä tuhautti "syytöksensä" koko kokousväen kuullen. Nousin silloin uudelleen puhumaan: - Minä en suinkaan ole mikään kasteen intoilija, kuten hyvin olette huomanneet. Minä julistan evankeliumia ja kehotan syntisiä tekemään elämässään parannuksen, etteivät löytäisi itseään kerran kadotuksesta. Mutta kun tämä emäntä nyt kaikkien kuullen esitti minuun kohdistuvan syytökseen, niin jospa tässä vielä hetken selvittelisin, mikä on Raamatun näkemys kasteesta.

Siitä olikin sitten hyvin helppo jatkaa. Vähän väliä mukana olevat isäntämiehet huudahtelivat omia repliikkejään. - Joo! Noin se on! Ja hetken kuluttua jälleen: - Aivan niin! Noin mekin sen asian ymmärrämme! - Tämähän on ihan järkeen käyvää puhetta. - Mutta eihän tässä ole mitään väärää!

Kun sitten lopettelin esitystäni ja vilkaisin kelloani, huomasin yllätyksekseni puhuneeni kokonaisen tunnin! Se taisikin olla urani pisin kastesaarna. Sen loputtua äskeinen

emäntä tuli lähelle pelastusta etsinyttä tyttöä, heittäytyi penkin ääreen polvilleen ja sanoi: - Antakaahan, kun minä rukoilen! Sitten hän pyysi Jumalaa varjelemaan tyttöä, ettei hän eksyisi vääriin oppeihin ja lahkoihin, vaan pysyisi vanhalla taatulla tiellä. Emäntä kuului äärimmäisiin evankelisiin kristittyihin.

Kun emäntä oli rauhoittunut, niin kysyin häneltä: - No, minuako se emäntä tarkoittaa, kun puhui niistä vääristä opeista ja lahkoista? - Enhän minä nyt teitä tarkoittanut, hän vastasi. Minä kyllä sain päinvastaisen käsityksen. Ja loppuihan sekin kokous.

Helluntailiike Vesivehmaalla

Vesivehmaan seudun kylien historia 2

Reijo Husar

Helluntailiike, niin kuin metodismikin, syntyi tavallisen ihmisen hengellisen uudistumisen ja täydellisempään kristilliseen elämään pyrkimisen tarpeesta. Amerikassa syntynyt helluntaiherätyksen viesti tuli Vesivehmaalle 1920-luvulla. Sana tuli aluksi matkasaarnaajien mukana. (Valto Pietilä, 1909-2000, muisti olleensa silloin noin 15-vuotias.) Kylään syntyi seurakunta, jonka hengellisenä johtajana toimi pitkään suutari Salomon Järvinen (1894-1966). Kokouksia pidettiin noin kerran viikossa. Yleisiä tilaisuuksia järjestettiin kylän taloissa kuten Rehtilässä, Ruukalassa, Joki-Anttilassa ja Peltolassa. Niissä ei kaikissa oltu helluntaiseurakuntaan kuuluvia, mikä osoittaa väestön avointa suhtautumista hengelliseen elämään.

Sotavuosien jälkeen toiminta oli vilkasta. Kylän nuorisoseuran asiakirjoissa on merkintä, joista näkyy, että Vesivehmaan helluntaiseurakunta oli ottanut nimekseen Beetel. Elsa Rehtilän (1901-1967) johtamana toimi kitarakuoro, jossa oli toistakymmentä jäsentä. Se lauloi myös sotilaiden kotiuttamisjuhlassa nuorisoseuran talossa 1944.

Vesivehmaan seurakunnan jäsenistä Väinö Kyöstilä (1895-1976) avusti muun muassa sahatavaralla helluntaityön rakennushankkeita Lahteen asti. Niilo Vuorela (s. 1923) hioutui hengellisen viestin sanansaattajaksi Kuopion Raamattukoulussa 1948.

Seuraavan vuosikymmenen vaihteen molemmin puolin hän toimi helluntaiseurakunnan tehtävissä Sallassa ja Sonkajärvellä. Vuonna 2004 Niilo Vuorela viettää eläkepäiviään isänsä, räätäli Aaretti Vuorelan uusjaossa jäämälle tontille tehdvssä uudisrakennuksessaan kylän keskustassa.

Myöhemmin Beetelin jäsenet liittyivät rukouspiirinä Lahden Helluntaiseurakuntaan ja edelleen vuonna 1981 perustettuun Vääksyn Helluntaiseurakuntaan. Vesivehmaalla pidetään nykyisinkin omia tupailtoja kerran kuukaudessa. Jäseniä on 10-15. Hengellinen yhteistoiminta eri uskonryhmien kesken, ekumenia, on saanut kylässä kaiketi pysyvän sijan. Koululla helluntailiikkeen edustajat ovat saaneet vierailta.

Helluntailiike syntyi Amerikassa 1900-luvun alussa hengellisen tutkistelun seurauksena, missä tavoiteltiin ihmissuhteissa soveltuvien osin sitä tilannetta ja hengellistä yhdessäoloa kuin alkuseurakunnassa sen jälkeen, kun opetuslapset Jeesuksen taivaaseenastumisen jälkeen helluntaijuhlan aikana saivat Pyhän Hengen. Nykyisinkin uskon tullut kastetaan veteen upottamalla. Koko toiminta tapahtuu itsenäisesti luterilaisen kirkon ulkopuolella, eikä sillä ole valtakunnallista kattojärjestöä - vain hengellinen veljeys eri helluntaiherätyk-

sen yhteisöjen kanssa.

Helluntailiike tekee voimakkaasti lähetystyötä. Eeva Rehtilä (s. 1923) avioitui sotien aikana lentokonemekaanikko Jouko Heinikaisen kanssa. Perhe lähti sittemmin moniksi vuosiksi lähetystyöhön Thaimaahan, Singaporeen ja Kanadaan. Leskeksi jäätyään Eeva Heinikainen (nykyisin Etu-Sihvola) viettää eläkepäiviään Vääksyssä. Tauno Hietämäki (1929-1966), syntyyään Vesivehmaalta hänkin, toimi perheineen 1950-luvulla lähetysaarnajana Keniassa. Lomalle Suomeen tullessaan hän sai läheisineen surmansa auto-onnettomuudessa Ruotsissa.

Vääksyn Helluntaiseurakunta ja kirkko

Matti Vuorinen

Suomen helluntaiherätyksen ja evankelisluterilaisen kirkon välillä on ollut melko voimakkaita jännitteitä alusta alkaen. Lähinnä kysymys on ollut siitä, että helluntailaiset ovat pitäneet kirkkoa kuolleena ja laitostuneena. Lapsikasteen on katsottu olevan suurimman eksytyksen, mitä Suomen hengellisessä elämässä on koskaan ollut. Kirkko taas vuorostaan on pitänyt helluntailaisia lahkolaisina, hurmahenkisinä ja harhaoppisina juuri uskovien kasteen ja itsenäisen, kirkosta eronneen herätysliikkeen tähden. Käytännössä tämä usein on ollut sitä, että kirkon papit ovat varoitelleet kansaa menemästä hurmahenkisten ja vääräoppisten joukkoon. Myös Asikkalassa papit kulkivat kodeissa ja kielsivät ihmisiä luovuttamasta kotejansa helluntailaisten kokousten pitoon. Helluntaisaarnaajat ovat taas vuorostaan kehottaneet kansaa lähtemään ulos ”baabelista”, tarkoittaen sillä eroamista evankelis-luterilaisesta seurakunnasta.

Kaiken tämän keskellä on kuitenkin aina muistettava, että molemmin puolin monet yksilökristityt ovat kokeneet todellista hengen yhteyttä keskenään ja monin paikoin on harrastettu myös käytännön tasolla keskinäistä yhteydenpitoa.

Alla olevassa kirjoitan kuitenkin muistiin joitakin Asikkalassa käytännön elämässä tapahtuneita tilanteita, joissa suurimmassa osassa olen henkilökohtaisesti ollut mukana.

Nuorisokerho

Kyllikki Hannukkalan tultua Vääksyyn vuonna 1944 ei paikkakunnalla ollut juurikaan helluntaiuskovien järjestämiä kokouksia. Niinpä Kyllikki kävikin kirkon piirin tilaisuuksissa aika paljon. Erikoisesti pieni rukouspiiri tuli hänelle tutuksi. Näissä tilaisuuksissa heräsi sitten ajatus perustaa jonkinlainen nuorisokerho, jonka vetäjäksi Kyllikki valittiin. Nuoria rupesikin käymään runsaasti, mutta pian kirkon pappi otti asian esille ja kertoi, että kerho on muuten hyvä, mutta siellä on väärää henkeä. Tällä hän tarkoitti sitä, kun Kyllikki ohjasi

nuoria henkilökohtaisen uskonratkaisun tekemiseen. Pappi esitti, että Kyllikki ei lähtisi pois kerhosta, mutta muuttaisi periaatteitaan. ” Sillä jos sinä lähdet, niin kaikkihan ne lähtevät”, totesi pappi.

Vakaumuksensa tähden Kyllikki ei voinut jatkaa kerhon pitämistä uusien sääntöjen mukaisesti, ja niin hän rupesikin enemmän toimimaan niiden muutamien Vääksyssä olleiden helluntaiuskovien kanssa.

Kasteasia

Serkkuni tuli uskoon vuonna 1961. Olimme siihen aikaan paljon tekemisissä keskenämme, ja serkulleni tuli myös halu mennä kasteelle. Tieto tästä levisi myös omaisten ja tuttavien keskuuteen. Ollessamme sitten mukana eräässä perhejuhlassa Suivan kulmalla paikalla olleet papit ottivat serkkuni melko kovaan ripitykseen kasteasian tähden. Uhkaukset armon menettämisestä olivat kovat. Keskustelun päätteeksi serkkuni sanoi: ” Tähän asti olin vielä hiukan epävarma uskovien kasteen raamatullisuudesta, mutta nyt se selvisi minulle lopullisesti.” Hän kiitti vielä nuhtelijoitansa, ja niin me lähdimme sitten hänen kanssaan rantaan. Emme vielä kasteelle, vaan läheiseen saareen ja viivyimme siellä rukouksessa useita tunteja. Samalla vakuutimme halumme seurata Herraa, maksoi se mitä vaan. Olimme tuolloin iältämme juuri 20 vuoden paremmalla puolella.

Jouko Saukkosen käynti kirkkoherran luona

Vääksyn hengellisen työn uudelleen viriämisen alkuvuosina rukouspiiri kutsui työntekijäkseen Jouko Saukkosen vuonna 1973. Jouko kertoi minulle henkilökohtaisesti, kuinka hän meni heti alkuvaiheessa tervehtimään silloista kirkkoherraa. Tervehdyskäynti ei tuottanut toivottua tulosta, vaan keskustelun lopuksi kirkkoherra sanoi Joukolle: ” Minä toivon teille vain yhtä asiaa, että poistuisitte Asikkalasta niin kauaksi, kuin se vain on ikinä mahdollista.”

Peltosen Einon siunaus

Kalkkisten Helluntaiseurakunnan vanhin Eino Peltonen kuoli vuonna 1974. Omaiset pyysivät minua suorittamaan siunauksen. Samalla he kuitenkin mainitsivat, että siunaus tapahtuu ulkona haudalla, koska ”kirkko ei anna siunata kirkkoon kuulumattomia helluntailaisia siunauskappelissa.”

Soitin kirkkoherralle, mutta tilanne ei siitä mitenkään muuttunut. Tämän jälkeen soitin Tampereen hiippakunnan piispalle. Hän oli hyvin hämillään asiasta ja lupasi soittaa Asikkalan kirkkoherralle ja suositella kappelin luovuttamista siunaustilaisuutta varten. ”Määrätä en voi, mutta suosittelen”, hän sanoi minulle.

Soitin jälleen Asikkalan kirkkoherralle. Hän vastasi uuteen soittooni, että ”pakkohan se on luvata, kun piispa määräsi, mutta kirkkoa ette sitten hauku siellä”. Lupasin olla puuttumatta kirkon ja Helluntaiseurakunnan välisiin suhteisiin ja toimia asianmukaisella tavalla. Siunaus toimitettiin. Paikalla oli myös kirkkoherran ”määräyksestä” silloinen Kalkkisten Osuuspankin johtaja ”valvomassa”, että kaikki menee asianmukaisesti. Ilmeisesti sitten näin kävikin, koska siitä lähtien on voitu vapaasti myös kirkkoon kuulumattomat helluntaiseurakunnan jäsenet siunata niin Kalkkisten kuin Asikkalankin siunauskappeleissa.

Koulun päivänavaukset

Tullessani Vääksyyn työntekijäksi keväällä 1980 minua pyydettiin puhelimitse heti syksyn tullen pitämään päivänavausta koululle. Paikkakuntaa tuntemattomana menin yläasteen ja lukion opettajainhuoneeseen ja esittelin itseni ja asiani. Kaikki olivat hämmästyneitä, eikä kukaan tiennyt asiasta mitään. Paikalle kutsuttiin rehtori, joka sitten selväsanaisesti sanoi minulle: ”Ei ole kutsuttu eikä kutsuta. Ette tule koskaan puhumaan täällä päivänavauksissa.” Hän perusteli kantaansa sitoutumisella luterilaiseen uskonnonopetukseen. Koulun omien helluntailaisten opettajien ja oppilaiden hän kyllä salli päivänavauksia pitää, mutta ei koulun ulkopuolelta tulevien.

Koulu kyllä avautui hiljalleen myös allekirjoittaneelle. Eräänä päivänä kanslisti soitti ja kertoi, että rehtori pyysi ottamaan yhteyttä, voisinko tulla pitämään muutaman hänen uskontotuntinsa, kun rehtori joutuu lähtemään matkalle.

Tämän tapahtuman jälkeen sama rehtori toi useana vuotena kaikki lukion 3. luokan oppilaat kahdeksi tunniksi meidän rukoushuoneellemme. Ensimmäisen tunnin aikana kerroin helluntaiseurakunnasta, ja toinen tunti keskusteltiin tarjoilujen kera henkilökohtaisesta uskosta.

Mainittakoon, että muut Asikkalan koulut ovat yleensä olleet avoimia työllemme, niin kauan kuin olen ollut mukana paikallisessa työssä. Ja avoin on ollut myös yläaste ja lukio.

Rukoushuoneen vihkiäiset

Vielä niinkin myöhään kuin vuonna 1982 tuli kirkon ja helluntaiseurakunnan välinen juopa hyvin voimakkaasti esille. Vääksyn Helluntaitemppele valmistui, ja seurakunta kutsui myös kirkon edustajat juhlaan mukaan. Sieltä ei kuitenkaan lähetetty paikalle ketään edustajaa, mutta sen sijaan kirkkoherran allekirjoittama kirje tuli. ”Tiedätte hyvin erilaiset näkemyksemme näissä asioissa. Tästä johtuen emme voi osallistua juhlaanne emmekä onnitella teitä temppeleinne valmistumisen johdosta.”

Tilaisuudessa oli kuitenkin mukana runsaasti kirkon piirin uskovia, ja heitä ei tämä kirkon ”virallinen” kanta ollenkaan miellyttänyt.

Yhteiskristilliset rukouspäivät

Varsinaiseksi muurien murtumisvuodeksi voidaan todeta vuosi 1984. Silloin tammikuussa järjestettiin Vääksyssä ensimmäinen kristittyjen yhteinen rukousviikko. Järjestäjinä olivat Asikkalan evankelis-luterilainen seurakunta, Vääksyn Helluntaiseurakunta, Vääksyn Vapaaseurakunta ja Vuoksenlaakson Metodistiseurakunta.

Tilaisuudet pidettiin luterilaisessa seurakuntakeskuksessa, Helluntaitemppelissä ja Vesivehmaan metodistirukoushuoneessa. Kaikissa tilaisuuksissa kokoontumistilat olivat ääriään myöten täynnä kansaa.

Näistä kokouksista on paljon hyvää ja mielenkiintoista muistissa. Helluntaitemppelissä kirkon pappi kertoi, ”kuinka pappi tuli uskoon”. Metodistikirkon takahuoneessa muistelimme vielä hyvässä rakkauden ilmapiirissä Kalkkisten Osuuspankin entisen johtajan kanssa Kalkkisten kappelin tapausta. ”Niin, ne olivat niitä aikoja, mutta nyt olemme uudessa ajassa”, oli yhteinen toteamuksemme.

Nykyinen tilanne

Huomautan vielä, että samaan aikaan, kun edellä mainitut tapaukset ovat tapahtuneet, on ollut hyvinkin rakentavaa yhteistyötä eri seurakuntiin kuuluvien uskovien kesken. Myös eri papit ja saarnaajat ovat suhtautuneet asioihin eri tavalla.

Tänään voidaan kuitenkin todeta, että helluntaiseurakunnan ja Asikkalan evankelis-luterilaisen seurakunnan väliset suhteet ovat erittäin asialliset ja hyvät. Yhteistoimintaa on myös monilla eri saroilla.

Jos lyhyesti katsotaan, mitkä tekijät ovat johtaneet nykyiseen tilanteeseen, niin voimme todeta, että ne lienevät samat kuin yleisestikin koko maassa.

Ensinnäkin yhteiskunnassa tapahtunut yleinen asenne on muuttunut suopeammaksi. Enää ei ihmisiä jaeta sen mukaan, missä kaupparyhmässä he asioivat tai missä pankissa hoidetaan heidän raha-asioitansa. Sama asenne näkyy myös kristillisissä seurakunnissa. Toiseksi kirkon piirissä on paljon uskovia, Pyhällä Hengellä täyttyneitä pappeja, eikä helluntailaisten opetusta ja kokemuksia pidetä enää pelkkänä hurmahenkisyytenä. Toisaalta taas helluntaillaiset eivät enää hyökkää kirkon kimppuun niin voimakkaasti kuin liikkeen alkuaikoina.